

Ture Lång

Den medeltide Ture Lång omtalades och avbildades av Olaus Magnus 1555 i hans verk "Historia om de nordiska folken". Denna i Sverige enastående figur har sin motsvarighet på kontinenten i de så kallade Rolandsstoderna som förknippas med Hansastäderna med vilka Skänninge under medeltiden hade livliga förbindelser med. Vanligtvis placerades Rolandsstoderna på torget framför rådhuset för att symbolisera stadens rättsväsende.

Olaus Magnus (1490 - 1557) inleder i "Historia om de nordiska folken" från 1555 sin skildring av jättestoden Ture Lång på torget i Skänninge: "Liksom Italiens välfrejdade städer rest väldiga stoder öfver stora män för att föreviga minnet av deras snille och bragder, såsom Verona öfver Plinius, Mantua öfver Vergilius, Rom öfver Herkules, så hafva icke heller tyska och götiska städer tvekat att å sina allmänna platser uppresa stoder öfver berömliga män till förhärligande af deras hjältedater, såsom Bremen öfver Roland och den urgamla östgötastaden Skeninge öfver Turelang."

Offentlig rannsaking

Han berättar på ett annat ställe i sitt verk: "Gatorna i denna stad äro så skickligt anlagda av de första grundläggarna att de från stadens alla kanter leda fram till torget och rådhuset, där de träffa samman liksom i en gemensam medelpunkt. På torget reste sig förr en jättelik bildstod, kallad Turelang, utstyrd såsom Roland i Bremen. Vid dess knän plögade man efter offentlig rannsaking och dom afstraffa missgärningsmän, särskilt äktenskapsbrytare, ehuru det blott sällan hände, att någon beträddes med ett slikt brott."

Ett "träbeläte"

Det finns också en av Olaus Magnus helt oberoende tradition om samma bildstod. Det är Johannes Bureus (1568-1652) som i sitt verk "Sumlen" refererar till en då (6 maj 1609) över 90 år gammal man, Per Bältare, som tydligen själv sett figuren ifråga: "Ty war Ture lång ett stort manna träbeläte så högt att en stor karl näppast rekte till Taskan (väskan) hans satt der före til en åminnelse mitt på store Torget".

Ture Lång som han avbildas i Olaus Magnus verk "Historia om de nordiska folken" från 1555.

Karl den stores kämpe

Den tyska benämningen Rolandsstoder syftar på den Roland som var en av Karl den stores främsta kämpar. Till skillnad mot Ture bär de tyska stodernas figurer svärd. Att Ture i Skänninge bär på en klubba istället för ett svärd verkar kanske förbryllande. Det finns dock exempel där klubbärare förekommer, bland annat i Münster.

Straffredskap

Beträffande stenarna, som Ture Lång är utrustad med enligt Olaus Magnus bild, anses dessa utgöra ett straffredskap. Dessa "stadens stenar", vilka omnämns i den så kallade Björköarätten, skulle bäras på ett mycket vanhedrande sätt av dem som begått äktenskapsbrott då de leddes omkring på stadens gator till allmän begabbelse. (Adolf Schück i Skänninge stads historia 1929). Förutom den avbildning som Olaus Magnus återger har det av allt att döma funnits ytterligare en. Skänningeskildraren Johan Engdahl berättar nämligen i sin handskrift från 1753 att "Thor Långs afbild har varit målad inne uti Kyrckian på norra Kyrkioväggen öfver sacristugan tills för några Åhr sedan när Kyrckian Hvitlimmades". Kanske denna framställning fortfarande finns kvar under putsen?

Nutidens Ture Lång

Dagens Ture Lång tillverkades som en symbol för 1989 års Götalandsutställning: "Arvet från Hedenhös", en utställning om de rika natur- och kulturvärdena i och omkring Skänninge. Sedan 1990 har den sex meter höga plåtstatyn prytt Skänninge torg. Ture Lång är tillverkad hos Asp o Karlssons smidesverkstad i Skänninge av Stefan Asp, Bo Asp och Uno Jernér. Den skapades fritt ur fantasin med hjälp av en teckning från Olaus Magnus verk. Ture Lång består av en 30 mm tjock bottenplatta i stål samt av järnbalkar som är klädda med 3 mm stålplåt. All plåt har formats med hjälp av värme och hammare. Totalt väger statyn 2 ton och det gick sammanlagt åt 40 liter färg att måla den.

Källa: Olle Lorin 2007

Mjölby Kommun

Mjölby/Skänninge Turistbyrå
Stora Torget i Skänninge
Telefon: 0142 - 850 03
E-post: turistbyran@mjolby.se
www.mjolby.se